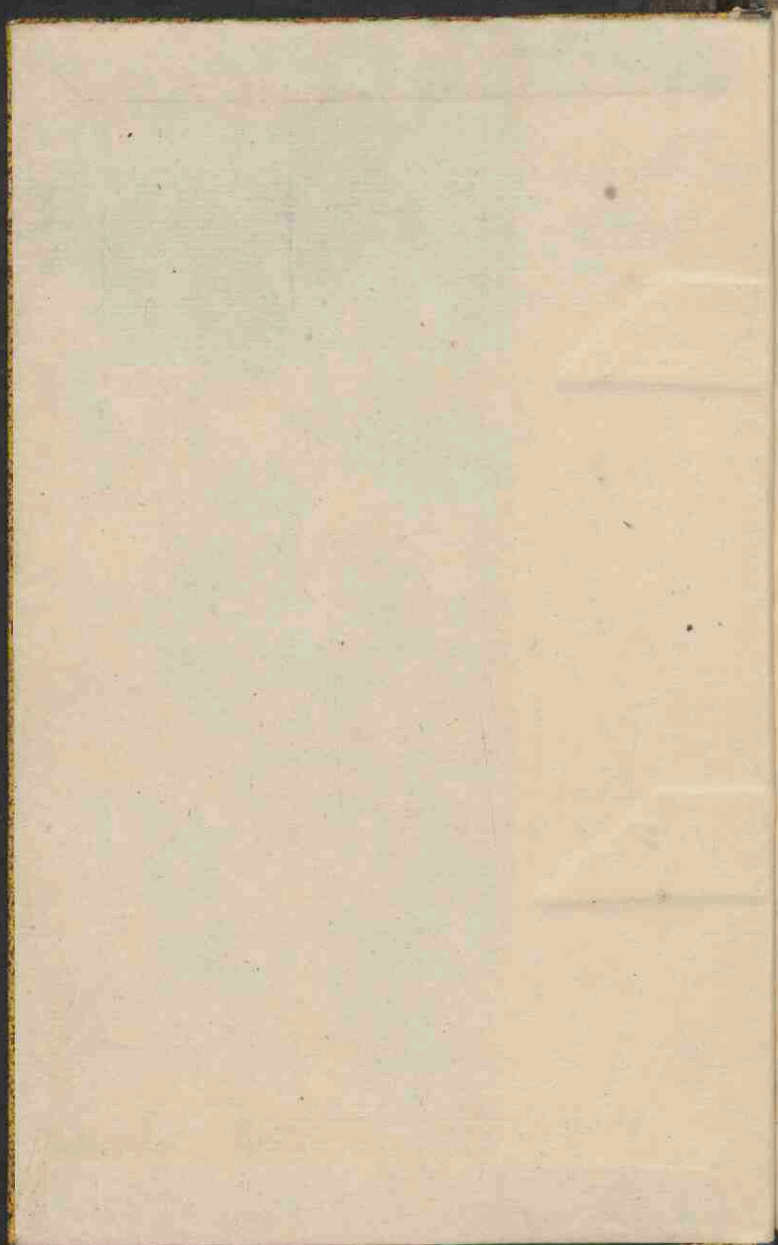

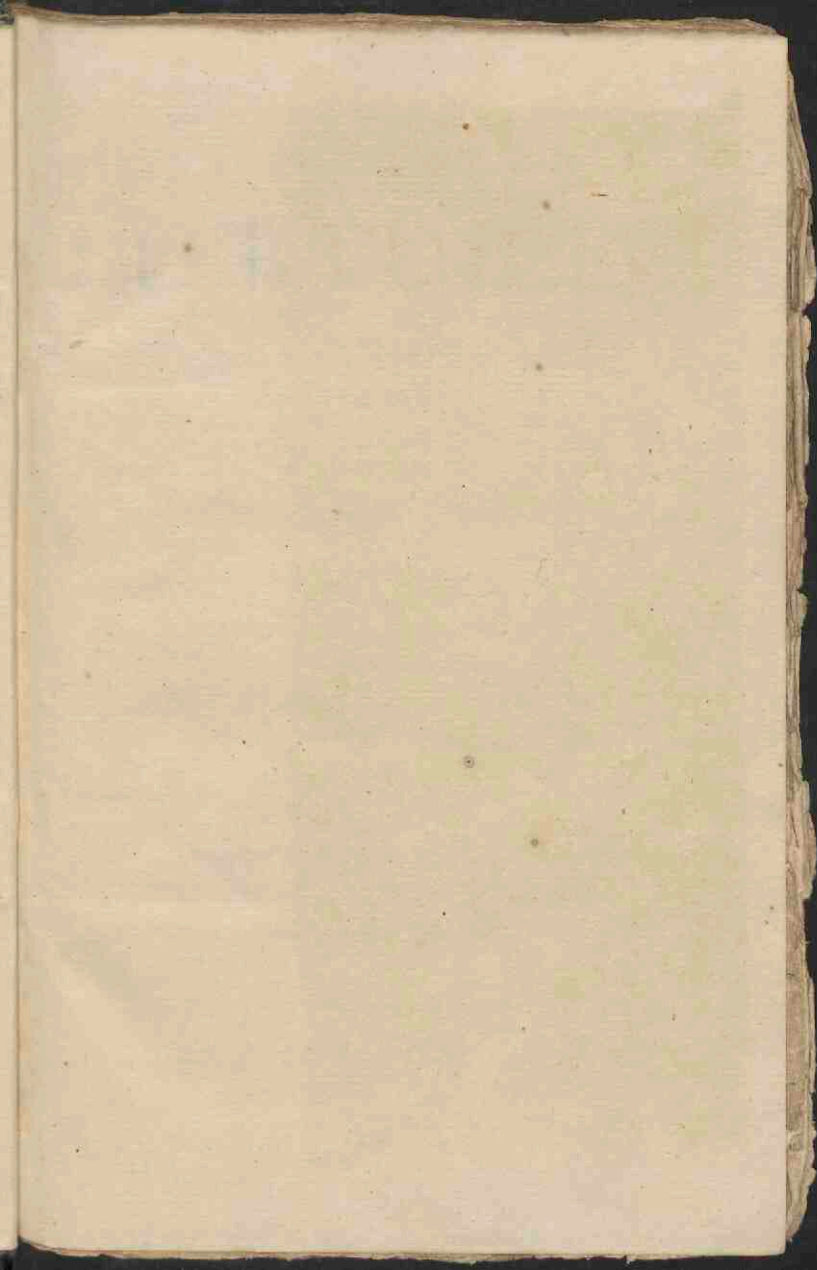

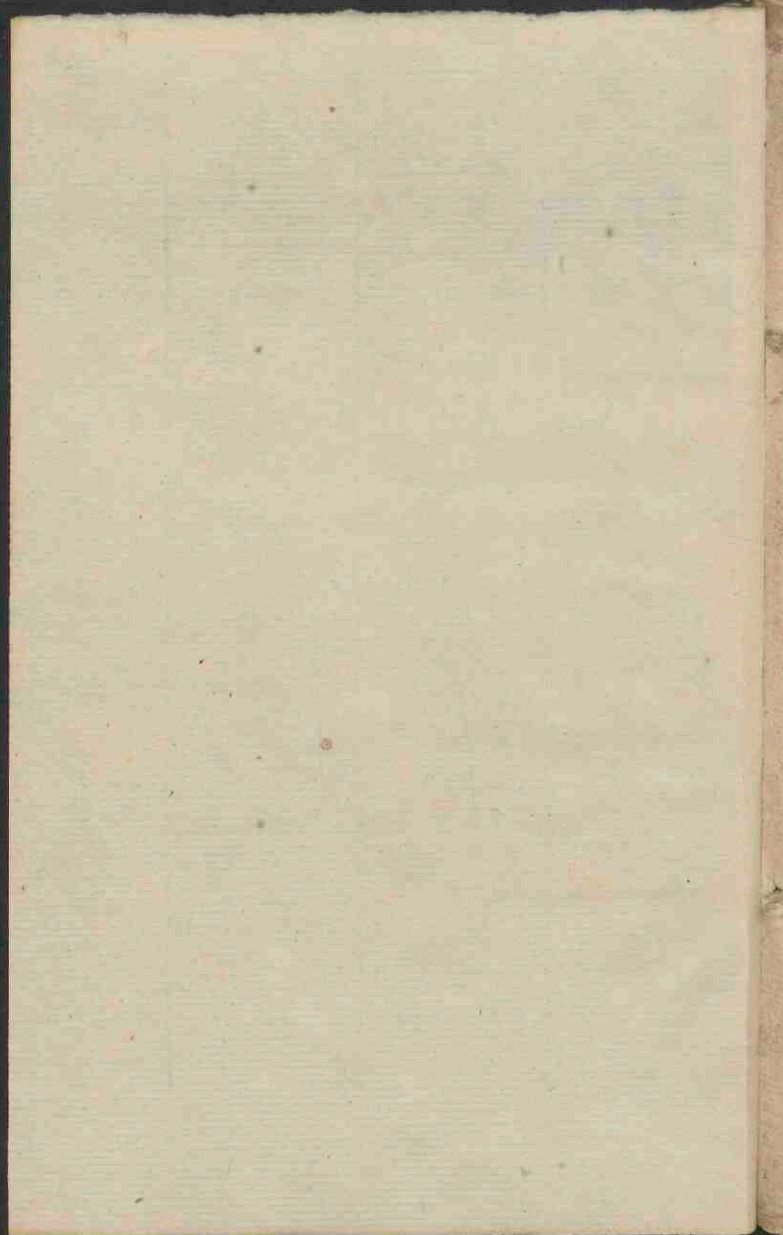
**Het honderdjarige jubilé, wegens het stichten van den
Amsterdamsche schouwburg, plechtiglyk geviert den 7 van
Loumaant, in den jaare 1738**

<https://hdl.handle.net/1874/372414>

te Winkel 1034

H E T
H O N D E R T J A A R I G E
J U B I L É E,

Wegens het stichten van den
Amsterdamsche

S C H O U B U R G.

plechtiglyk geviert den 7 van Loumaant,
in den Jaare 1738.

Door

F R E D R I K D U I M.

Te A M S T E R D A M.

By I Z A A K D U I M, Boekverkooper, bezui-
den 't Stadhuis.

NOT
REGISTERED

JOB

SCHOOLS

FOR THE

EDUCATION

AMSTERDAM

W. VAN DER

O P D R A G T
A A N D E
P O È T E N E N L I E F H E B B E R S

der Poëzy van dezen tydt.

H Oogverlichte Apollo's Zoonen;
Meefters van de Hengfte bron;
Zangers van de hoogfte toonen,
Op ons Aemftels Hélicon:
Sleuteldragers van den Tempel;
Wachters van zyn Heiligdom,
Dat geen Ezels op den drempel
Balleken, met fchor gebrom:
Raaden, Kunftryk en Welspreekent;
Oordeellaars met Godt Apol,
Wie zal worden ingeteekent,
Als Poëet, in 't *Protocol*:

Gy, die zonder iets te missen,
In 't Vertalen hebt den Prys,
Met ons fierlyk op te diffchen,
Welgekookte Fransche Spys,
Niet, als zoutelooze Lymers,
Waar in leutert het Verftant,
Maar als vloeyende Berymers,
De eerfte Taalmans van ons Lant,
Die de Klanken, en Geflachten,
Neem' in acht; de Silben mengt,
t Welk de Leezing doet verzachten,
En Mangrooten niet gehengt,
Noch te veel Befnoeide woorden,
Maar Gebogen, naar 't Geflacht,
Al die kunft deeze ceuw opspoorden,

Daar zelfs Vondel niet aan dacht,
Dien vermaarden Tempel stichter,
Van Apol, vol Geest en vlyt:
Trouwens, die is thans een' Dichter,
Naar den trant van zynen tydt.

Gy, die daag'lyks kooft betreden,
Als Liethebbers, Febus Hof;
Om de Maakzeltjes te ontleden,
En te zoeken Vittens Stot;
't Is de trant geleerde Heeren,
En de Mode van dees' tydt.
Zich tot ymants kracht te keeren,
Die het werk beschermt, in Spyt
Van Berispal, 't Schuddebollen;
't Kokermuilen; 't Schimpgelach,
Waar door Momus 't durft versollen,
Met een Meesterlyk gezach;
Weg met zulke Beuzelingen,
Roept hy, wat begint den Man;
Hy des Schouburgs stant op zingen,
Daar hy zelfs niet timm'ren kan.

Wyl ik walg van Momus vlagen,
Die my te over zyn bekend,
Hoope ik, 't zal u niet mishagen,
Dat ik, naar uw hulp, my wend',
Nu ik eind'lyk uit myn hoekje,
Daar ik lang verholen zat,
Meê koom slent'ren met een Boekje,
Op het glad Poëten Padt,
'k Zie reets Uilen om my zwermen,
Doch, ik doe, als 't Kint, myn best,
Wilt dan 't Maakselrje beschermen,
Valt het eens in 't Spreuwen Net:
Niemant ichimpe, of maak' een pruiltje,
Om het kraaken van een Muilrje.

A A N D E N
L E E Z E R.

En' ander zinge een' hoger toon,
Van 't *Jubileé*, met kunn'ge zwieren,
En vlecht voor zich een eere kroon,

Van eeuwig groenende Lauwrieren.
En, door een' hoger geest geroert,
Maal schrandere bespiegelingen;
Hy worde als uit zich weg gevoerd,
In 't eeuwig *Jubileé* te zingen.

Een' ander, uit een' vrucht'ren geest,
Delf op kunstwoorden, ryk van zaken,
En schoey hen op der Dicht'ren leest,
Die de ooren kitt'len, 't hart vermaken;
'k Verlange, met begeerte en lust,
Naar zulke keur'ge lekkernyen,
Gewossen aan Parnasius kust,
Daar 't harte en zinnen spēlemyen.

'k Vernoege my, in verstaanb're taal,
Den lof des Schouburgs op te zingen,
Te tonen, dat men te onrecht smaalt
Op levende bespiegelingen.
'k Heb't Nut des Schouburgs 't meest bedoelt,

Zo 't speelende wordt thans bevonden;
Schoon den *Pedant* 'er tegen woelt,
En noemt hem eenen poel, vol zonden.
't Gebruik men om geen misbruik laat,
Wat oef'nings hebben geen gebreken?
't Geen d' eene baat, aan d' ander schaad,
Is nu, en t'allen tydt geblecken.
't Is, naar de zinnen zyn gestelt,
Of goet, of kwaat, het Spel te aanschouwen,
De Schouburg is een open velt,
Daar elk zyn' Akker ziet bebouwen.
Maar, als me 'er goede vruchten leeft,
En, met dat oogmerk, binnen treden,
Die leren, met een' stillen geest,
Staats-lessen, en goe Burger zeden.

Ik hebbe, om zulks te doen, getoont
Dat yder moog Parnassus nad'ren;
Wie dartel is, den Schouburg hoont,
Wyl 't strydt met 't oogmerk onzer Vad'ren.
Des is 'er straf voor hen bereidt;
Niet datme u 't zwygen op wil dringen;
Men weere slegts baldadigheid,
En alle aanstootelyke dingen.

De Dichters steure zich niet, aan
Apollo's kiesche zinn'lykheden,

Wanneer hy doet een heufch vermaan,
Om u, waar 't moog'lyk, te overreden,
Tot eige werken van uw' geeft;
(Wyl gy u in de kunst toont fchrander,)
Te fchryven, waarom dus bevreesft?
Men zy geen' flaave van een' ander.
Dit 's 't kenmerk van een' waar Poëet,
Door zuivere befpiegelingen,
Zelf uitgedacht, en toegereed,
Apollo vaerzen op te zingen.
Doch dit verzoek is geen gebodt,
Apollo zal 'er niet om treuren,
Hy tracht flegts 't Duits Parnaffus flot,
In eere en luifter op te beuren,
Opdat het ftaa, voor 't minft, gelyk,
In eige vinding, taal, gedachten,
Met Dichters van het Fransche ryk,
Die, boven and'ren, hier naar trachten.

En gy, verdenk Apollo niet,
Beroemde en yv're Toncelliften,
Zyn reede is flechts uit zucht gefchiet,
Om d'ed'le honig niet te kwiften.
Gy zyt geenszins by hem verdacht,
Als waartge in Schouburgs kundigheden,
Nietwel gegront; hy weet, gy tracht,

En

En wilt uw' tydt met vrucht befteeden.
En kent, zeer wel wie dat gy zyt,
Om uw *Caracter* uit te voeren:
’t Verwekke ook in uw hart geen’ nydt,
Zyne oude Speelders aan te roeren;
Noch ’t kwetfe niet uw fcherp gehoor;
Hier namaals zalme uw’ lof trompetten;
Noit fchaade, om weg te spoên, de fpoor,
Zo min op and’re[n] wel te letten.

Dit tot een nodig voor bericht,
Eer dat gy leeft het eeuw gedicht.

H E T

HONDERTJAARIGE

JUBILEE;

Wegens het Stichten van den

AMSTERDAMSCHÉ

SCHOUBURG.

Te voelt geen yvervuur ontfonken in zyne ad'ren, (1)
Nu 't groote Jubilé van 's Schouburgs-stant koomt
nad'ren?

Geflicht voor hondert jaar' in vader Gysbrechts Stadt:

Na dat men twee *Blazoens* in één gesmolten had,
Twee *Kamers*, die de kunst voortzetten langs hoe styver;
In Liefde bloeyende riep de eene, en de ander, *Tver*;
Men smolt den *Tver*, in *de Liefde bloeyend'*, t'zaam,
En maakte van die twee, één Lichaam, en één' Naam;
Men bragtze in ruimer lucht, voor heene al te eng besloten,
Begunstigt door 't gezach der Amsterdamsche grooten,
De Burgermeesteren, en Raden, die, uit gunst,
Het werk behartigden, tot kweeking van de kunst,
Mits 't voordeel zoude zyn aan de ouderloze *Wezen*;
En voor stok Ouden moest de *By haar'* honig lezen.

A

[1] Aanleiding tot het stichten van den Schouburg.

Be-

(1) Beroemde Vaderen, hoe lofflyk is uw werk,
 Wyl gy uw kind'ren slicht een burger zeede kerk,
 Waar in 't weerbarstig volk, al speelende, kan leren,
 Wat achting' d'onderdaan moet dragen de opper Heeren:
 Het graauw, dat onbesuift, in 't wilde loopt en draaft,
 Wordt afgewent van 't kwaat, en door het Spel beschaaft,
 En 't woelendharte zal door 't Treur en Blyspel leen'gen,
 En met de Vreede Olyf en de Eendragt zich vereen gen,
 Met lieflyk Maatgezang der Muzen, op de Snaar,
 Van Godt Apol gepast, den grooten Harpenaar.

(2) Gy wist hoe zoet Orpheus, door 't speelen op zyn snaaren,
 Zelts steden bouwden, en de onstuim'gen deed bedaaren,
 De dorre boomtak bloeide, en danste op zynen wil,
 't Oproerig harte wiert gedwee, en hielt zich stil.

(3) De Ledigheid, gewoon slegts steenen af te slypen,
 En boomen aan de vest te tellen, zich vergrypen
 In Dobbel, Dronkenschap, lichtvaardige ydelheit,
 (Waar toe de Ledigheid den dert'le Mensch verleit;)
 Word hier van afgewent, door speelende te leren,
 Hoe 't hart van Ondeugt, zich, tot de ed'le Deugt moet keren;
 Dus vindme in 't Speelkoneel zyn tydtverdryt en lust.

(4) De Maagt van Amsterdam, ichoon verre van de rust
 Te smaken in haar' tuin, wyl bloedige oorelogen,
 Die tienmaal zeven jaar', 't bloedt persten uit haare oogen,
 't Gelt uit de beurze, en 't vleesch atknaagde van 't gebeent,
 Doch vry gevochten, wiert met Spanje weêr vereent,

Be-

[1] 't Nut van den Schouburg.

[2] Fabel van Orpheus.

[3] Ledigheid is de bron van al het kwaade.

[4] Staat van Amsterdam, toen de Schouburg gesticht wierd.

Behaagde 't echter, van haar gunst te toonen blyken,
En Aemstels Koopstadt, met den Schouburg te verryken.

(1) Men zette de ed'le Maagt op d' Amsterdamschen troon
Waar op zy praalde met de Keizerlyke Kroon,
'k Zag de ooster Koningen eerbiedig haar begroeten,
En leggen nederig, hun schatten aan haar voeten,
De geur'ge Nagelen, en 't smaak'lyk Pypkaneel,
In Sina's Porfelyn, haar wettig erfdeel,

Noch hoger wierd de Maagt, op Aemstels staatswagen,
Door lucht en wolleken, ten hemel in gedragen,
Van al de Deugden, die haar voerden op, om hoog,
Thanspraalt zy met haar Kroon aan 's Hemels Starrenboog
Daar is zy veilig, niets kan 't liefde vuur verhind'ren,
'Te dalen neder, op haar burgers, haare kind'ren;
Daar kweekt en koestert zy, met zonderlinge gunst,
De Liefde, en 't yvervuur; tot Febus heil'ge kunst.

Dus hoog rees Aemstels Maagt voor vriend' en 's vyants
oogen,

Wiert groot, en grooter in die bloedige oorelogen,
De vlaamsche ballingen, gevluht door hogen noodt,
Ontfongze minn'lyk, als een Moeder in haar' schoot;
Die, uit erkentenis van zulk een ed'len handel,
Hun kunsten bragten in haar landt, en in den wandel;
Waar door de Koopmanschap uit Brabant wiert geroeit,
En binnen Amsterdam geplant, waar in zy bloeit.

(2) Ook kreeg zy ademtocht van de oost-en-wester kusten,
En wilde in vrye kunst zich zelve toen verlusten,
Met nuttig tydtverdryf, georelooft vermaak;
In vruchten van Parnas vond zy de zoetste smaak;

A 2

Zy

[1] Amsterdam is groot geworden in den Spaanschen Oorlog.

[2] Goede tydingen van 't oosten en westen.

Zy wil die planten, en opkweeken, en besproeyen;
 Beschermen voor 't gevaar, op datze in liefde bloeyen;
 En maaken *Kosters School*, een kweekhot voordekunst.

't Wordt tydt, om de ed'le gite, uitzonderlinge gunst,
 Van Burgermeesteren, en zesendartig Raden,
 Geschonken wezen, en aan hen die overladen
 Met last'gen Ouderdom, genieten daaglyks broodt,
 Te aanvaarden, mitsde winst, van 't geen 'er overschoot,
 Zou, als gezegt is, zyn voor Wezen en Stokouden;
 Dus Burgermeesteren de Vad'ren toevertrouden
 De zorge, om Hélikon te planten aan dees kust.

(1) Schoon de Amsterdamsche Maagt, somwyle wierde
 onruft,

En Hollands Staatlucht was benevelt, met de dampen
 Des oorlogs, nam het werk, door *Nikolaas van Kampen*,
 Dien schrand'ren Raadsheer, en in boukunde afgerecht,
 Begin en voortgang, en den gront wiert vast gelegd,
 Wat broekig was, wiert hart gemaakt, door hooge masten,
 In juiste groeven afgeperkt, waar in ze pasten,
 En vast geslagen tot den gront, met keer op keer
 Te rammen 't heiblok, door veele armen, op en neêr,
 Men kruint de Masten, vlaktze, en legt 'er op de planken,
 Tot rustwerk voor 't gebouw, zo vast als zand'ge banken,
 Men metselt, 't Muurwerk reift, men zoldert, 't vensterwerk
 Wordt net geplaatst, naar zyn bestek, in yders perk,
 Men zoldert andermaal door bindfelen, die vlechten
 De Sleutels, en den Muur, en balken t'zamen hechten,
 Bestendig tegens tydt; dus rees, van trap tot trap,
 Het werk om hoog, waar op men zette een spitsche kap,

Dus

[1] 't Begin van den Schouburg en voortgang.

(1) Dus praat Apollo's slot met twee verheve spitsen,
Verbeeldende Parnas, en Hélikon, zy splitsen
Zich nimmer van elkaar, maar zyn aan één gevoegt,
Door vaste bindselen, wyl elk zyn kunst beploegt,
Met wakk'ren yver, die de spitsen op doen reizen,
Ver boven 't Palmbosch en Cyprés, van waarze u weizen
De plaatse Hemelwaarts, daar d'invloed kooft van daan,
Tot Zang en Poëzy, waar van zy zwanger gaan.

My lust dien Tempel, zo die thans is, ront te wand'len,
Wyl Febus my vergunt van zyn gebouw te hand'len,
Den ingang open zet, voor hen, die openbaar
Hem vaerzen off'ren, op zyn hoog geweid Altaar.

Het kunstvaers voor de poort, besluit in eenen bondel,
Al 't menschelyk gedrag, beschreven door van Vondel.

*De waerelt is een Speeltoneel,
Elk speelt zyn rol en krygt zyn deel.*

Eenspreuke die beknopt alzegt, in volle leden;
Waar toe een Redenaar zoude uren lang besteden,
Om aan te toonen, hoe, op 's waerels Schoutoneel,
Elk affpeelt zyne rolle, en krygt 'er voor zyn deel;
Ten rechte is deeze spreuk met gouden ink beschreven;
Op datze in 't Nageslachte onsterfelyk zyn leven.

'k Zag, naar de Bouwkunde, al het binnenwerk gesticht;
De plaats en naar elks staat, ordentelyk gericht;
En veel vertrekken, alle om zich te personeren;
Ook voor den omslag, en bewaringe der kleeren.

[2] Toen kwam ik eind'lyk in een schoone ruime zaal,
Hier in vergaderen de Heeren, telken maal

A 3

Wen

[1] Schets van Apollo's Tempel.

[2] De Regente Kamer.

Wen 't speeldag is; wyl hen de zorge is aanbevolen,
 En 't nut der Wezen, en Stokouden, dat geen holen,
 Door ondermyninge, den Schouburg brenge in noodt,
 Maar groeye en bloeye, en aan die huizen schaffe broot:
 Al wie in 's Schouburgs dienst zich zelve wil begeven,
 Die werden in dees zaal geboekt, en ingeschreven,
 En, naar het werk is, dat men doet, en yder speelt,
 Wird, ten gezetten dagh, den loon hen toegedeelt:
 Zy hebbe ook uitzicht, op de geene die reets nad'ren
 In 't voor-poortaal, om in den Schouburg te vergad'ren,
 Men houd 'er ooge in 't zeil, dat geen bedrog geschiet,
 Noch openbaar geweld met d' ingang, hierom ziet
 Men Schouburgs orde; en om niet onbewust te wezen,
 Zyn in het Hof poortaal dees reegeltjes te lezen,

Geen kint den schouburg lastig zy;

Tabakspyp, Wynkan, snoepery;

Noch geenerley Baldadigheid;

Wie anders doet werd uitgeleit.

'k Heb thans myn' lust voldaan, met rontom 't slot te wand'len,
 't Werdt tydt van Hélikon, en van Parnaste hand'len,
 Ik klim den Zangberg op met moeite, glad en styl,
 Is hy in zyn begin, maar effen, naar een wyl
 Opklimmehs. [1] 'k zie een kleedt neêrhangen, van de bogen
 Des Tempels, die den Berg bedekt, voor yders oogen,
 't Ontsteekt begeerte om 't hofte zien, daar Febus praalt,
 [2] Twee Goden ziet men op het dekkleedt afgemaalt,
 De Zee en Koopgod, met de Vork en Staf in handen,
 Parnas en Hélikon, als teed're liefde panden.

Be-

[1] 't Gordyn.

[2] Neptunus en Mercurius.

Bewaken, en zyn Beurs volladen met fyn gout,
Wyf aan de winzucht, daar een' koopman op vertrouwt,
Zy toonen, datze zyn beminnaars, en rechtſchapen,
Van Aemſtels koopſtadt, en de kunſt; Des Schouburgs wapen,
De Korf met Byen, zietme in 't midden, daar, door min
Gedreven, 't Beesje vliegt gedurig uit en in,
Om zoeten Honigh, als Parnassus Honig byën.

De juſte perreken, met yver, in te vlyen;
Des zietme, om de eigenschap der By te weizen aan,
De zinspreuk *voer*, in root gout, 'er boven ſtaan,
En om te moedigen de ſchrand're Toneelluſten,
Van niet door vadzicheit, den Honighraat te kwiften,
En achteloos gedrag, maar, om met wakkerheit
Te werken, even zo als onder word gezeyt,

*De Byën ſtorten bier beteelſte dat zy lezen,
Om d' Oude ſtok te voën, en de ouderlooze wezen.*

[1] Men ziet in 't lucht gewelf, vlak voor 't toneel, om hoog,
Ter breete van den Bak, een' galerye boog,
Om, zonder 't minſt gevaar, waar 't nodig is, te komen,
Wanneer aan 't kunſtwerk werd verhandeling' vernomen,
Door breuke, of warringe der koorden van 't gordyn.

[2] Vyf Kroonen van kryſtal, met ſlikkerenden ſchyn,
Voor Febus hofkapel, in eene rye hangen,
Van welkers toortſen koomt den Schouburg 't licht te
ontfangen,

Wylze op hunne armen ſtaan te branden, door welk licht,
Het al verlicht word, voor 't naauwkeurigſte gezicht,

[1] Den boog voor, boven het Toneel.

[2] De Kroonen.

Dat verre en van naby in 't luffhof, 't oog laat weye,
Enin de dreven der boffchaadje speelemeye.

[1] Een ry van Lampen, op den voorgrond van 't toneel,
Geest held're flikk'ringe op de kleed'ren, wyl 't gespeel,
Op Bas, Fioel, en Fluit, Trompetten, en Cimbalen,
Wiers klanken dreunen; door de Schouburgs ruimezalen,
Men voelt, zielroerende, doortintelen het oor,
En wekken d' yver op tot aandacht, en gehoor.

(2) 'k Hoor hemel *Melody*, de Muzikale fnaaren,
Eenftemmig klinken met gedreun, de toonen paren!
Trompetten blazen uit triumf! wyl godt Apol,
Op zynen troon verfchynt, van 't lopen om den bol
Des aartskloots, afgeperkt met zynen zonne wagen,
Thans koomt hy luifteryk, den Hélikon opdagen,
Met gulde ftraalen, en verlicht den berg Parnas,
Hy zet zich neder by des Springbrons held're plas,
En wordt verwellekomt, met *Melodye* toonen,
Triumf! ô Vader! is den galm van zyne zoonen.

Apollo fchuift de wolk om hoog, en 't glansryk licht

[3] Straalt alom heene, en doet ons zien zyn aangezicht,
In 't midden van 't Paleis. het ruft, met vyftien bogen,
Op dartig Pylaars, fchoon, en heer'lyk voor elks oogen:

[3] Twee Beelden, naar de kunst, en zin van 't fpeel,
volmaakt,

Bewaken d' ingang van den Hof, d' één, hallef naakt,
Wyft aan het Blyfpeel, datze al lachende verbeele,
En d' ander, met een doots gezichte, 't Treurfpeel fpeele.

'k Zie

[1] De Lampen.

[2] De Muzikanten fpeelen met het ophalen van 't Gordyn.

[3] De Hofzaal van Apol.

[4] Melpoméne en Thalia.

[4] 'k Zie Lanen, Dreeven, en een hoog uitstekent Bosch,
Van Palmen en Cypréil', en Yken, die een' tros
Van kroonen vlechten door elkander, 't hoeft opbeuren,
Zo trots om hoog, dat lucht en wolken moeten scheuren;
En doortocht geven aan hun bladerryke kruin.

[5] De Mirte en Lauwerier bloeit op Parnasfus duin,
En vlegt, en strengelt zich om hondert lustpriëlen,
Waar uit al de Echoos, met de klank der Muzen, speelen,
Door 't wedergalmen van de toonen, 't zy men speelt,
Of zingt, of vaarzen, godt Apollo meede deelt.

(5) Hier is 't Fontein hof, vol van zuiv're water-bronnen,
Daar Pégafus, door wien de springbron heb begonnen
Haar' loopt te nemen, door Parnas en Hélikon,
Hy, door den Hoefslag, kloofde en opende die bron,
Waar uit zy 't lauwer, en het mirte dal doorwatert,
En vloeit met stil geruis, wyl Séphirus zacht schatert,
Met zwoele windtjes, op planten, bloem'en 't kruit;
En dus bevochtigt, trekt Apollo's stralen ze uit
De zwangere aarde, tot vermaak en nut der menschen.

[6] Gints staat den Dryvoet, daar Pythia yders wenschen,
En ziels-begeertens uit voorzegt, als Priesteres,
Zy spreekt orakeltaal, en wyft elk aan zyn les,
Waar na me, in d' oor'log zich zal hebben te gedragen,
En als, naar d' uitkoomst van den slag, men koom te vragen.

[7] Daar in de Palmbuurt, houwt vrouw Venus haar
verblyf,

Met minne Nimten, schoon, en wel gemaakt van lyf, Om

A 5

[4] 't Bosch.

[5] Verziëring van den Berg Parnas en Hélikon.

[6] Den Drievoet waar uit Apollo orakelen sprak.

[7] Venus aanpoorster tot Liefdezangen.

Om al wat leven heb' tot minnen uit te lokken.

[1] Hier bloeit nimf Daphné, Péneus dochter, overtrokken
Met lauwer blad'ren, als een' groenende Laurier,
Veroorzaakt door Apol zyn eerste liefde vier.

[2] Naast haar den Wyngaart van godt Bachus, die de
Goden,

Op zynen Nektar, zynde Goden drank, liet noden,
Van hem gevonden tot vervrolyking' van 't hart,
Opdatme, door zyn sap, verlichten zou de sinert,

[3] Wat verder gaat het oog, langs groene Galeryën,
In 't geurig bloemhot van de Muzen, zich vermyën,
Wenze, om een avont luchje, in 't dalen van de zon,
Zich zelf verlust'gen, by den vloed der hengste bron,
Die hart en herzenen vertrist, besproeit den akker
Van hunnen geest, en maakt die vaardig, vlug, en wakker,
Hier lezen zy by één veel bloempjes, zoet van geur,
Die noit verwelleken, maar blyven staan, in fleur,
Verkwikken harte en zin, door 't blazen van den aasfem;
Verfants-lucht heldert op van zulke een' hemel waasfem,
Die zich in 't brein verspreit, de herzenen vervult
Met geesten, daarze zyn inwendig meê doorzult.

[4] Gints pralt Apollo's slot, op 't spits der hoogste bergen,
Hy zit op zynen troon, de Muzen, zonder vergen,
Zyn yv'rig bezig; neêrgezeten aan zyn zy,
Op 't klinken van zyn snaar, door Hemel melody,
Van Zang en speeltuig, dat doordringt Parnassus kusten,
Zich, en Apollo's hart, met speelen te verlusten.

Men zie aan de oostzy van den Tempel, vlak vooraan,
Apol-

[1] Daphné voorwerp van Apollo's eerste liefde.

[2] Den Wyngaart, van Bachus gevonden.

[3] De Zanggodinnen zyn werkelyk bezich in de kunst.

[4] Verzielingen van Apollo's Tempel.

[5] Apollo's Vader, en zyn Grootvaar, praalryk staan,
Op *Pedestallen* van roodt Marmersteen, in friffche
En groene Palm, geficht tot hun gedachteniffe,
Saturnis, Jupiter en Pallas, wiers verftant,
In 't kunftig Spoelwerk, bracht Arachneskunst ter fchand.

[6] Hier tegen over hangt een kunftfuk, ryk van waarde,
Waar in Latóne Apol, op 't eilant Délos baarde,
Met zyne Zuster, Nimf Diana, te eener dragt.

[7] Daar nevens Fébus, toen hy Python te onder bragt,
Met boog en pylen, uit zyn' vuurgloet afgefchooten,
Op 't gruuwzaam Monfter, dat, met bek, met ftart en poten,
Vergiftigde, vertrad, vernielde Menfch' en vee,
Doch van Apol gedoot, gaf de aarde ruft en vree.

[8] Wat verder Marfias, die, om zyn roek'loos dagen
Der opper Goden; van Apollo wiert verftagen,
En, levende; van 't vleeſch gevilt, den tayen huilt,
Ten ſpiegel voor den Menfch, om noit door trots geluit,
De Goón te tarten, door te ſnoo baldadigheden.

[1] Daar naaft ſtaat Faëton, te los den toom ontgleden,
Der zonne paarden, toen hy mende Febus kar,
En uit den Hemel, als een barrenende Star,
Kwam in de Egæſche Zee, rampzalig neder ploffen;
Dus gaat het als men al te roekeloos wil ſtoffen,
Op eige krachten, op zyn' moed, en wys beleit;
De beſte Leer-Meeſtreſſe is eige ervarenheit.

[2] Wat hoger, uit de lucht, zietme onbeſchofte Reuzen
Ter

[5] Apollo's Stamhuys.

[6] Geboorte van Apollo en Diana.

[7] Zyne overwinninge op 't monfter Python.

[8] Marfias door Apollo gevilt.

[1] De val van Faëton.

[2] Den val der Reuzen die Jupyn beſtormden.

Ter neder tuym'len, en de herzenbekkens kneuzen',
 En hals, en arm'. en been, verplettert en vergruift,
 Door donderklooten, van Jupyns vergramde vuift,
 Op hen geworpen, wylze een' Toren wilde vormen,
 En, in den hemel zelts, het Godendom bestormen,
 Maar, hun vermeet'len trots, vol opgeblazenheit,
 Wiert, door den blixem van Jupyn, haast neêr geleit.

[3] Hier nevens staat Jupyn, toen hy zich zelf vermaakte,
 Met zich t'herfcheppen in een' Stier, waar door hy fchaakte
 Europa, Dochter van Agénor; die hy brogt
 In Creta, over zee, een fchromelyke togt.

[4] Vlak voorwaarts, in 't verfchiet, daalt neêr' een gou-
 de Regen,
 Op Danaé, die in haar' fchoot kooft neêrgezegen,
 En, met die droppelen, den donderaar Jupyn.

[5] Daar naaft Alcméne, die hy liefkooft, in den fchyn
 Van helt Amphitrion, en maakt van één, twee nachten,
 Uit welke omhelzingé zy Herkules verwachten.

[6] In 't midden Esculaap, doorleert van godt Apol,
 In zaden, kruiden, van heilbalmfappen vol,
 Om de arme lyders, van de kwalen die hen kwellen,
 Door kunft van de Artfeny, te helen, en herftellen;
 Dus staat het Stainhuis van Apollo hier ten toon.

Thans ftapt hy neder op 't toneel, van zynen troon,
 Om in te weyen, met Muziek en held're ftemmen,
 Het groote JUBILÉ. door redenen die klemmen;
 Hebt aandacht, geef gehoor, ontfluit uw harte en oor,

Op

- [3] Schaking van Europa.
 [4] Danaé van Jupyn verleit door goude droppelen,
 [5] Alcméne in den fchyn van Amphitrion
 [6] Esculaap, verbeelt door een Slang, doorleert van Apol in kruiden
 en zaden, tot heil der Mensehen

Opdat zyn redenen, door 't oore, in 't harte boor.

[7] Groot Achtb're Heeren; hoog beroemde burger
Vad'ren;

En wyze Vroedschap, die in Thémis Zaal vergad'ren,
Tot heil der Burgery, met onvermoeide vlyt,
't Zy, datge 't Regt belchermt, en 't onrecht sterk bestrydt;
't Zy, datge uw' yver toont in 't loffelyk bestieren,
Van Aemstels Koopstادت; schoon 'er duizenden in zwieren,
Van ongelyken aart, met eendracht, stilte, en rust,
Wyl elk, door 't wys beleid, de zoete vrede kust;
't Zy, datge 't heyl van 't Lant gaat ryp'lyk overwegen,
Wen 't hart tot d'Oorlog, of den Vrede zy genegen,
't Zy, datge Gysbrechts Stadt, van tydt tot tydt beurt op,
In roem en lust, en verhefte hoog in top,
Van cere en achtinge, door ryke praal gebouwen,
Zo, dat de vreemd'ling staat verbaast, met die t'aanschouwen,
En roept, wanneer hy merke op de orde, en 't groot gezwier,
Dit moeten Goden zyn, geen Menschen, die zich hier,
Aan 't roer van Aemstels Schip, met zulkeen' yverzetten,
En op de zeilen, ebbe en vloed, nauwkeurig letten.

't Behaage u Edele, en Groot Achtb're Majestraat,
Ons te verwaard'ge met uw gunste, en wyzen Raadt,
Nu myne Zon verreit uit *hondert Jaar'ge kimmén*,
Om mynen Hélikon, den Zangberg op te klímmen,
Die aan te kwecken, en te koesteren door 't vuur
Van Yver, datzyn' bloei de tydt en nydt verduur',
Ja zo, dat, na deeze eeuw, hy schoon 'er noch zal bloeyen;
In wetenschap en kunst, dan heden, door 't besproeyen

Van

[7] Apollo's aanspraak tot de Majestraat van Amsterdam.

Van mynen Dauw, en door uw tegenwoordigheid,
Die 't hart zal prikkelen, tot yver en belei,

[1] Beroemde Zorregers van Wezen en Stokouden,
Die Burgermeesteren het opzicht toe vertrouden,
Van dezen Tempel, om wel acht op hem te slaan,
Dat hy in luister bloei', bestendig blyf bestaan,
Parnas en Hélikon, zy eeuwiglyk in wezen.

Hy is van tydt tot tydt, in heerlykheit gerezen,
Door uwe omzichtigheit, en 't loffelyk bewint,
Zo datme in gansch Euroop' geen schoon 'er Tempel vint,
Dit schryft men billyk toe, uw schrandere gedachten,
Die 't eerlyk nut, de kunst, en 't nodige betrachten,
Wen gy verbeterd wat bouwvallig is, wat groeit
Te wilt, wordt uitgeroeit, of, naar de kunst besnoeit,
En zait, en plant, en kweekt, in al myn Lauwerhoven,
Plantsoenen, welkers vrucht de aanschouwers moeten loven'
Hier legt gy Zalen, in het heer'lyk Hofpaleis:

Daarscheert men Lanen, net en kunstig naard en eisch,
De Wandelpaden zyn niet hobbelig, maar effen,
Waar langs de Muzen, met gejuich, hun stem verheffen;
Dus werd de kunst gekweekt, en zonder aanstoot, al
Wat voormaals opspraak gat, legt neder ten verval,
Dus teelt gy roemryk aan, veel Dochteren en Zoonen,
En wiltze gunstiglyk, naar hun verdienste, loonen,
Ga voort, ô Vad'ren, in uw' yver tot de kunst,
Opdat myn Krooft, Stokoud', en Wezen roem' u gunst.

[2] Eerwaarde Zoonen, thans voor Febus troon gezeten,
Wel waardig d'eernaam, en den Lauwer der Poëten, 18

[1] Tot de Regenten van het Wees- en Oude Mannenhuis.

[2] Tot de Poëten.

Ik schikze u toe, wyl gy, als Zoonen van Apol,
Zyt ingeschreven, in myn eeuwige Protocol,
U kenne en minne ik, als myn teergeliefde Zoonen,
Die, door den invloed van uw' geest, zingt zuiv're toonen,
In styl verheven, en verstaanbaar, en vol geest,
Glat, effen, wel ter sneede, en stout, en onbevreesd,
Die Echte Kinderen kunt baren, ryk van oordeel:
Een anders Maaktel geeft, aan de ed'le kunst, klein voordeel,
Zy hebben 't flegts geleent, en 't popje als wach verkneedt,
En, van de Fransche dragt, in Duits gewaat verkleedt;
Den waren Adel moet door eige daden pralen,
Dus moet een' waar Poëet geen anders lof ophalen,
Om, met die pluimen, op te sieren zyne kruin,
Daar wasschen Bloemen, schoon genoeg in 's waerels tuin,
Om af te plukken, 't zal u noit aan stoffe ontbreken,
Indien gy lust hebt, om uwe eige taal te spreken:
Of moet den Fransche Haan, wiens zang hun oor bekoort,
Voor Hollandts Nachtegaal, thans 't meeste zyn gehoort?
'k Beken, 'k heb in dat Ryk beroemde lievelingen,
Die kunstig, zuiver, en vol pit, myn glory zingen,
En hunne Vaarzen net beschaven, en met glans
Polysten, en dus schoon, aan Febus Tempel trans,
In de oogen schitteren, van alle die ze aanschouwen:
Men volg' hun voetspoor, om den Zangberg op te bouwen,
Met eige Planten, en met Bloemen uit uw' hot;
Stel uwen geest te werk, gy vint alomme stot,
Door eige vindingen, uw hoofden te lauwerieren;
Ik weet gy hebt de kunst om 't Rymwerk op te sieren,
Naar alle Reg'len, die de kunst u voorschryft, taal,
Geslachte, en schikking, weegt en wiktge als in een schaal,
Laat

Laat dan het Dichterdom van Vrankryk u aansporen,
En prikkelen uw' geeft, om eige taal te hooren.

[3] En gy myn Speelnoots, die de Vaarzen kunstig uit
Bazuïnt, naar zin, en toon, en maat, met klaar geluït,
Door 't orgel van uw keel, en tongeslag, en lippen,
Waar door de klanken, uit uw' Mond, zoetvloeyent glippen,
U voorgeschreven van myn Zoons, met duurzaam' Ink;
Maak dat me uw redenen door 't oore in 't harte drink;
't Zal zyn wanneer gy let wel op den zin der reden,
En weet wie dat gy zyt wanneer ge u hebt doen kleden.

*'t Zy dat gy zwygt of spreekt,
Let in wat kleed gy steekt.*

Dit was de les, die u heb Vondel voorgeschreven,
Doet zo, 't zal blyken dat ge in 't speelen zyt bedreven,
Gy kunt indien gy wilt, de kunst zy in uw magt,
Wanneer gy yvert, en met lust uw' plicht betracht;
Volg 't voetspoor na van die beroemde Toneellisten,
Die hier, voor vyftig jaar', om mynen Lauwertwisten,
Met Fransch' en It'liaan', op dit myn Duits toneel,
Toen *Rigo*, *Koning*, en *Brinkhuysen*, namen deel,
Met *Noosman*, *Benjamyn*, myn' Schouburg op te beuren,
In eere en aanzien, die toen kwynde, en stont te treuren,
Manmoedig onderschraagt, van Dochters, wiers verstant,
In houding van het Spel, geen weerga vond' in 't lant,
Niets kon dit Zusterpaar het speelen doen verdrieten;
Een yder stont verrukt, om d' yver der *Petieten*:
't Was in dien Nevel, toen myn' Tempel wiert verpacht,
En in kleinachtinge, door zucht tot winst, gebragt,

Maar

[2] Tot de Toneellisten.

Maar nu 't bestier zy en 't beleit aan zulke Heren,
Die u belonen, en als Vaders trouw regeren,
U gunste toonen, waar 't niet kwetst hunne Achtbaarheid,
Is 't billyk datge u toont, tot hunnen dienst bereit.

[1] Gy Lievelingen, die, door weetlust aangedreven,
Voor Febus Tempel, op Parnas u hebt begeven,
Gy werd genodigt op myn Hélikons banket,
Wanneerge aandachtig, en in stilte u neder zet,
En leent uwe ooren, met opmerkinge, tot hooren,
En de oogen opent, om het voorwerp na tespooren.

[2] Hier zietge in 't Spels Taf' reel met welk een' helden
moed,
Voor d'eed'le Vryheit, men opzette goet en bloet,
't Zy dat men Romers neem', ten onderwerp, of Grieken,
Of strydb'ren Macedoon, die, met zyn Arents wicken,
Gansch Asie overvloog, de Perfen ley ter neêr:
't Zy dat het oog zich naar Palestyna keer,
En weide in Siriën, Assiriën, en Babel,
Ja, ziet een' Broedermoort gevormt, in d'eersten Abel,
Of dringt gy verder door, dan ziet gy Lucifer,
Neêrvallen van zyn' Troon, die schoone skonkerster.
Men trekke 't oog hier af, en laate 't liever weiden,
In Afrika, en zie 'er d'Ottoman verspreiden,
Met wond're snelheit, en in menigten, door 't zwaart:
Wat lotgevallen de eene en de ander wedervaart,
't Zy dat men Bajazeth in eene kooy ziet sluiten,
Van woesten Tamerlaan, dien Tarter, tuk op't buiten;
B 't Zy

[1] Tot de Aanschouwers.

[2] Staatsveranderinge voor veele eeuwen van landen en volkeren.

't Zy, dat men Osman, die verheven zat ten top,
 Gebonst ziet van zyn' troon, verworgen door een' strop.
 Of lust het u, gy kunt aanschouwen woefte volken,
 Geharnast in het staal, door vuur, en scherpe dolken,
 Den Romer matfen, en zyn' hoogmoed werpen neêr;
 't Was srydtb'ren Attila die Rome ging te keer.
 Of lust u 't Noorden, en Germanje in druk te aanschouwen?
 De Gallen en Brittoens alomme in 't lant benouwen,
 Van Denen, Sax en Swaab, die zwermen in hun lant,
 Vermengt met Friezen, daarzy eind'lyk houden stant.

[1] Van daar kan zich het ooge een wyl terzyde uitspatten,
 En zig verlust'gen in 't moerassig lant der Katten,
 Waar in Klaas Burger, voor zyn lanten vryheit waakt,
 En Bato, 't vrye volk, van Roomfche banden slaakt,
 Doch, lust u niet te zien het overoude sryden,
 Welaan, men nodigt u tot koits verlope tyden,
 (2) Tot Albaas wreetheit, dien bloetdorftige tyran,
 Die knotten hoofden af van menig duizent man;
 De *Privilegien* hy verbrak, Hantvesten scheurden,
 Daar Hollants vrye Maagt, en Bato's volk om treurden,
 Gewetens dwinglandy, wreede *Inquisitie*, zocht
 Hy intevoeren; 't Land, en Vryheit was verkocht,
 Geslagen aan den bandt, gebocit met yz're koorden;
 's Lands Ed'len op 't Schavot, hy wredelyk vermoorden;
 Gerechtigheit verjaagt, het heilig Recht vertreên,
 En, tegens woort en trouw, verbannen veele Steên;
 Dan zultge uw Vadersen, voor Vryheit, en de Wetten,
 Het leven, goet en bloet, grootmoedig op zien zetten;

[1] Hollandt vry gevochten van de Romeinsche dwinglandy, door
 Bato, en Claudius Civilis. Gy

[2] Tirannye van Alba,

Gy zultze worf'len zien, en met onkreukb'renmoed,
 Zo lang, tot op de Lans weêr praalt, de Vryheits Hoed.

(1) Of lust u Ilium te zien verbrant tot asche,
 Door een verzierde pen? dit zal Homérus passe,
 Zyne Iliade zal u wond'ren doen verstaan,
 Uwe oogen scheem'ren op 't gezicht der helden daân;
 Uwe ooren toeten op 't gehoor van zo veel wond'ren,
 Die, ongeloofelyk, in beide uwe ooren dond'ren,
 Zo voor, als in, en na 't beleg, der Troische Stadt.

[2] Gy ziet de Grieken thuiswaarts keeren, met den schat
 Van Troyen opgetorst; zy worf'len met de baren,
 En landen eindelyk, na duizenden gevaren,
 Elk by de zynen, daar men alles vint verwacht,
 Na tien Jaar' afzyns: dees word sterk tot wraak gefart,
 [3] Om 't schende van zyn Bed; men brengt de Vorst om 't leven;
 De Zoon, om deezen Moort, tot strenge wraak gedreven,
 Doorstoot Egistes, en zyn Moeder, met den dolk,
 Hy, hierom zinneloos, begeeft zich in de kolk
 Van Vader Ocean, lyd Schipbreuk; komt te landen
 In Taurus, onbekent, hy vint, aan deeze stranden,
 Zyn Zuster Ifigeen, in Priesteres gewaat,
 Bedienen 't Altaar, van den Maagdelyken staat,
 Hier was zy van Diaan, door lucht en wolk gedragen,
 Uit Aulus, en ontkwam dus Calchas looze lagen.

(4) Ulißes, met zyn vloot, lang dobberdt op de zee,
 En word geslingert van Eool, van reet tot ree,

B 2

Hy

[1] De Iliade van Homeer.

[2] Lotgevallen der Grieken na 't verov'ren van Troyen.

[3] Klytemnestra boeleert met Egistes, Agamemnon word van hem vermoort, deeze weer van Orestes.

[4] Ulißes komt by Circe en Calypse, lant eind'lyk te Ithaka, en word onverhoeds van zyn Zoon doorstochen.

Hy word van Circe, en van Calypse in d'arm ontfangen,
 Die koesteren den helt in hunnen schoot, zy hangen
 Als klitsen aan zyn' hals, en zuigen dus het zoet,
 Uit mond en lippen, door een geile Minnegloed,
 Ja. om den Helt by zich te houden, met de zynen,
 Herschept zy 't reed'lyk volk, in redenloze zwynen,
 Dan eind'lyk ankert hy op de Ithakoische ree,
 En wordt verwelkomt van zyn Vrouw, Pénélopé,
 Maar smaakte nauw'lyks ruste, of wiert in 'thart getroffen,
 Van eenen pyl, die hem ter aarde neêr deed ploffen,
 Naar 't wilt geschooten, door de hand van zynen Zoon,
 En hem ontzielde, en sleepte in 't duyster ryk der doôn.

(1) De Kinderliefde zietge in 't midden van het slagten
 Der Troyers, teder, en grootmoediglyk betrachten,
 Van helt Enéas, die den ouden Ancisés,
 Zyn Vader, bergde voor de vlamme, en 'toorlogsmes,
 En met Askaan zyn' Zoon, en outer Goôn, en schatten,
 En zo veel Troyers, als zyn Scheepsvloot kan omvatten,
 Zich t' scheepbegeeven; kooft in 't nieu'w Kartaag; gesticht
 Van Dido; hy begroet de Koningin; 't gezicht
 Van dezen vreemdeling, doet Dido's harte ontfonken,
 Zy blaakt in 't liefde vuur; zy spreekt met hem door lonken;
 Geniet haar' wensch; zy kleeft zo vast Enéas aan,
 Dat hy zich, schoon gedrygt, niet kan van haar ontslaan:
 Dan eind'lyk vlucht hy; en vrouw Dido, wegens 't derven
 Van haar' Enéas, wil, door eige handen, sterven;
 Den helt kooft eindelyk in Latium aan lant,
 Daar hy helt Turnus, om Levinia, vermant,

Zy

[1] Vlucht van Enéas, zyn gevallen en komst in Latium.

Zy word zyn Bruid; en hy, ten Schoonzoon aangenomen,
Van Vorst Lavinus, ley den gront van 't magtig Romen.

Uw oog verdwaalde in 'truim des Schouburgs Schildery,
Indien het weide in al Parnassus lekkerny,
't Vernoege u hier te zien beknopt, 't lotvallig leven,
Van zeer veel eeuwen, in de boeken weid beschreven;
Gy ziet hier levendig vertonen, in één stip
Des tyds, Historykunde, en klaar voor uw begrip;

(1) Ook zietge in dit Schild'ry de kleuren zachjes meng'len,
Hartstochten, die door één zich schaaduwachtig streng'len;
Gy ziet hoe zuiv're Deugt, gemaalt in dit Taf'reel,
Door Ondeugtschaduwe krygt luister, op 't paneel,
De reine Liefde werd om hoog ten troon verheven,
Daar, om de houdinge, de Haat moet tegenstreven,
Verzelt met wraakzucht, en verwoede Minnnydt,
Verraderye, die het wettig Recht bestrydt,
Moet, voor grootmoedige voorzichtigheit bezwyken;
't Berouw, in Nedrigheit, doet toorn en gramschap wyken,
Al die verdiepingen des Schouburgs Schildery,
't Stuk luister geven, wel geplaatst door Poëzy;
Gints weem'len, in 't verschiet, veel nevensgaande tochten,
Die althans mede in 't hart verborge schuilplaats zochten,
Gy ziet de hoogtens, met de laagtens net geroit,
En 't Schouburgs Schilderye, op 't kunstigste voltoit.

(2) Dit's't noch niet al, òneen, na dees bespiegelingen,
Aanschoutge een Schildery van burgerlyke dingen,
Van Zeedelessen, en gebreken, in dien staat,
't Zy in het huisbestier, als buitens huis, op straat,

[1] Ondeugt tegens Deugt gestelt, om luister aan't werk te geven.

[2] Burgerlyke zeeden en gebreken, verzoont in Bly- en Kluchtspellen.

Men ziet de driften van het Menschdom naakt'lyk malen,
 Bedrog, Lift, Vleyery, Geveinftheit, alom dwalen,
 Met Gierigheid, en kindsche onachtzaamheit in 't stuk,
 De Liefde triumfeert veelsins, door 't goet geluk;
 Dus slaatme, al speelende, niet om te kwetsen, wonden,
 Maar, om te zuiveren de zweer, der burger zonden,
 Hier word noch oud, noch jong, noch Vrouw, noch
 Man verschoont,
 Gehuwt, noch ongehucht, Knecht; Meid; dit kunststuk
 toont

De feilen aan 't gezicht, der Burgerlyke zeden,
 Men heelt vermaakelyk door 't Spel, bedorve leden,
 En zonder dat een' Mensch zich des beklagen kan,
 Schoon 't Spels *Lanjet*, de zweer doorvlymt van Vrouw of
 Man,

Vermits men niemant trachte, in zyn' persoon te krenken,
 Maar, in het algemeen elk breng tot achterdenken;
 Dus ziet de dwaasheit wat in 't einde zy haar lot,
 En hoe de waerelt zelfs met dwaasheits werken spot.

(1) Dit was het oogwit van uwe Ed'le Burger Vad'ren;
 Dit deede 't yvervuur ontfonken, in hunne ad'ren,
 Om dezen Schouburg, tot een leerzaam tydtverdrijf,
 Ten top te vezelen, ten nutte Man en Wyf,
 En groot en klein van staat, jong, out, hoelaag geboren,
 Wanneer zy naderen met aandacht, om te horen,
 En dat de jonge jeucht, in 't Spels Taf'reel zou zien,
 Wat voormaals is geschiet, en heden kan gelchiën;
 Hier slaaft men zich niet af met nacht en dag te zoeken,
 De lotgevallen van de waerelt, in de boeken,

Het

[1] Het oogmerk van de Majest'raat om den Schouburg te stichten

Het pit en kerren is 'er uitgetrokken, en,
By één verzamelt, door een fierelyke pen,
En 't werde u opgedischt in zuiv're duitsche klanken,
En taal, en styl; waar voor de vindere zyn te danken.

(3) Dus volgt men 't oogmerk des Staatkundigen Romein,
Die spelen uitdacht, tot vermaak van groot en klein,
Toen Janus Tempel door Augustus was gesloten;
Hy wist hoe d'oproer smeult in 't harte van de grooten,
Gebaart van ledigheid, en opgevoet door list,
En eindelyk volgroeit in openbare twist;
Dit tomeloze beest ontziet geen goude Kroonen,
De Vorsten wagg'len, op hun' elpenbeene troonen,
En al dit warren spruit wel 't meeste uit ledigheid,
Die 't wrevelzieke hart tot ontrouw, schelms verleit,
Des, om te lenigen die wrevelige zinnen,
Noch kokende door 't woên des Oorelogs, van binnen,
Gaf hy den Schouburg, tot een Speelperk voor de jeugt;
Een oefenschool, om zich te wennen aan de Deugt,
En moed, en dapperheit, al spelende, te toonen;
Dus krygtme stilte en ruste, in 't Burgert'zamen wonen.

Dit lof'lyk voetspoor volgt uw trouwe Vaders na;
En op dat Amsterdam onwankelyk besta,
Word niet alleen gezorgt voor 't Lichaam, maar de Zielen;
Tot hun behoudenisse, eerbiedig neder knielen,
En offeren zich op, in diepe ootmoedigheid.
Op dees bepaalden tydt, werd u 't Toneel ontzeit,
Wyl't heil der ziele althans moet voorgaan, 't lyf moet volgen;
Wen zulks behartigt werde, is 't ydel, zich verbolgen

Te toonen, door gebaar, en woorden, op het spel,
 Wie zorgt voor ziele en lyf, die zorgt voor beide wel,
 Ik sluit den zin van 't Spel te zaam' in eenen bondel,
 Als dien is uitgedacht van Neerlands grooten Vondel,
't Toneelspel kwam in 't licht tot leerzaam tydtverdryf,
Het wykt geen ander Spel, of Koninglyke vonden,
Het bootst de waerelt na, en 't kittelt ziele en lyf,
En wekt ons op tot vreugd, of slaat ons zachte wonden.
Het toont in 't kort begryp, al 's waerelds ydelheit
Daar Demokryt om lacht, en Heraklyt om schreit.

Men voege 't vaars hier by van Vos, dien hogen Dichter,
 Schoon hy, te woedende, zich toont een Monster slichter,
 In zynen Aran, en Medé, doch, door myn' geest
 Geroert, men in 't poortaal, van hem dees regels leeft.

De Godsdienst roept de ziel, voor 't lyf, de zorg van 't leven,
Elk heeft zyn eigen tydt; wee! die hier tegen streven;
Wie tydt in tyden vind, werd geen toneel ontzeit,
Dus leert men noch de Deugt, hoewel in ledigheit.

[1] En gy myn Dochters, die my kent voor uwen Vader,
 Die ik bezielt hebbe; en gedrenkt uit 's levens ader;
 Die nimmer droevig zyt, en leeft met my in vreucht;
 En nooit verouderit, maar, behoud een eeuw'ge jeucht;
 Die 'k daaglyks onderwyze op Muficale fnaaren,
 Om, met de Poëzy, ook Zang en Spel te paren;
 Die onyermoeit u toont in 't oef'nen van de kunst;
 En waare Dichters schraagt met blyken van uw gunst,
 En Hemelſche invloed ſtort in hun' beploegden akker,
 † Verſtant opheldert, en, de doffe geeft, houd wakker,
 Laat hooren met uw ſtem, dit is myn' wille, en bee,
 Hoe gy vereeuw'gen zult des Schouburgs Jubileé.

Z A N G
V A N M E L P O M E N E.
T O O N.

Het derde Gezang, in de Tieranny van Eigenbaat,
Gezongen van de Vleyery.

Door u, door u alleen zyn de ongemeten streeken.

ZO lange als Amsterdam behouwd zyn Burger
Vad'ren,
Groot in't Beleid, Verstant, en Raadt,
Zo lang zal 't Dichterdom Apollo nad'ren,
En zynen Tempel blyft in staat:
Hier schuilt hy veilig, zonder kommer,
In schaduwe van hunnen lommer,
Voor ondermyninge, 't zy list,
Of nydt, die ed'le kunst betwift,
Als waar zy nutteloos; de Schouburg ydelheden;
De kunst is Hemels;
De kunst is Hemels; en de Schouburg leert goe
zeden.

T W E E D E Z A N G.

V A N

E U R A N I A.

T O O N.

Het tweede Gezang van Vleyery.

Gy die de lucht in bolle huizen.

ZO lange als 't loffelyk bestieren,
Des Schouburgs blyve in stant, als 't is in dezen
tydt,

Zal Fébus Tempel zecgevieren,
Op alle woelingen, en aanstoot van den nydt:

Zo lange als de Oude-en Wezen Vaders,
Hun zorg besteden voorzyn welzyn, en een zucht,
En liefde tot de kunst speelt levende in hunne aders,

Pluktme uit Parnas zyne aangenaame vrucht:
De Nydt, de Nydt mag woede, en knarsetanden.

Apollo's Tempel bloeit;

Apollo's Tempel bloeit; elk brengt zyne offerhan-
den.

DERDE ZANG.

V A N

E R A T O.

T O O N.

't Eerste Gezang van Vleyery.

Verbazing der Natuur &c.

ZO lange als 't Dichtvuur gloeit, ontsteekt den
geest in de ad'ren,

Der waare Minnaars van Apol.

Zal men Parnassus berg, zien vol

Van lievelingen, die, uit leerzucht, t'zaam' ver-
gad'ren:

Als men uyt Pégafus Fontein,

Opbaggert, oude en nieuwe schatten,

Die wel doorwerkt, en kunst bevatten,

In Taal, in Toon, en in de Houding, net en rein;

Apollo zelf, Apollo zelf zal u verlichten,

Wanneer gyyvert, om, tot zyner eer, te dichten.

VIER-

Het Hondertjarige Jubileë
 VIERDE ZANG.
 VAN THALIA.
 TOON.

Tweede Gezang van de Deugt.

De droefheit kan geen plaats meêr in myn hart bekomen.

ZO lange als 't yvervuur de Speellust zal ont-
 steeken,

In myne Speelnoots, waart geroemt,

Zal 't nimmer Hélikon ontbrecken,

Aan Wandelaars,

Aan Wandelaars, in 't midden van 't gebloemt:

Wanneer der Dicht'ren vaarzen glippen,

Zielroerende van hunne lippen,

En bootschen na, in zulk een' levendigen schyn,

Niet of men speelden, maar, of zy de Speelders zyn.

VYFDE ZANG.

VAN

EUTÉRPE.

TOON.

Tweede Gezang van Wil.

Waakt eind'lyk op bedwelmde zinnen.

ZO lange als hier op doelt de zinnen,
 Om

Om de ed'le Poëzy te leeren in den gront,
Te horen, vloeyent, uit den mond,
Naar kunst en toon,
Naar kunst en toon, zal men de Dichtkunst minnen,
En komen met een' stillen geest,
De zoetheit smaken, die het Bytje leeft,
En openen aandachtige ooren,
Om Maatgezangen aan te horen,
Tot stichtelyk vermaak en nut,
Zal Aemstels Schouburg zyn, voor tydtsverval, be-
schut.

Z E S D E Z A N G .

V A N

T E R P S I C H O R É .

T O O N .

't Eerste Gezang van Wil.

Heeft u den Hemel uitverkoren.

IS pryslyk van 't Toneel te weren,
Aanstootelyk gedrag, en schimp, en hekeldicht,
Te houden Kerk en Staat in eeren,
En noit te zondigen hier in, en tegens plicht,
Geen

Geen yd'le woorden, in het speelen op te zwetsen,
 Die 't harte, en tedere ooren kwetsen,
 Ach! Ach! Ach! de onzuiverheit bederft,
 Daar zuiv're Stoff',
 Daar zuiv're stoffe elks gunst verwerft.

ZEVENDE ZANG.

VAN

KALLÍOPÉ.

TOON.

't Eerste Gezang van Deugt.

Verstant waar is uw trouw gebleven?

MEn weere ook vuile onheufche woorden,
 En 't zweeren, door lichtvaardigheid;
 Noit werde, uit speelens drift, zulks op 't To-
 neel gezeit,
 ô Neen, geen vlocken 't oor bekoorden,
 Van waare Aanschouwers, noch geen reden,
 Waar door men 't fchandige bedryf,
 Dat best verborgen bleef, ten toon stelt, stout en styf,
 Wyl 't ftrydig is met goede zeden.

ACHT.

ACHTSTE ZANG.

V A N

P O L Y H I M N I A.

T O O N.

Uit de Schilder door Liefde.

Indien het droef verbaal.

L Aat af van 't zot gefluit,
Laat af van 't zot gefluit, en 't praten onder 't spee-
len,
Waar door den aandacht word gestoort,
Dewyl men, onverstaanbaar hoort,
Moet uwe praat,
Moet uwe praat de Aanhoorders zeer verveelen:
Voor al wacht u voor schelden, vechten, slaan,
Zo gy niet wilt,
Zo gy niet wilt naar buiten zyn gedreven,
Of, blyf 'er lieftst vandaan, Of, blyf 'er lieftst van
daan,
Of, wil geen aanstoot geven.

NE-

N E G E N D E Z A N G.

V A N

K L I O.

T O O N.

Uit het Spookent Weeuwte.

Myn' Heer deeze Fluit ter kimme vol geschonken.

APol, Vader van 't licht, vol glanzige straalen,
 Wilt in uw' Tempel dalen,
 En vervul hem met uw licht,
 Voor yders aangezicht,
 Wyl hy gezuivert is
 Van alle misbruik, en het valsch vernis,
 En, kooft nu gezont, en frisch,
 U loven, met Gezangen,
 Voor de gunst, van u ontfangen,
 In deeze Eeuw,
 Waar in gy hem beschermt hebt, voor 't geschreeuw
 Van 't waanwys volk, vol van verkeert begrip,
 Dat, aan 't voor-oordeel, slip,
 Vlak tegens reeden, blyven hangen,
 Bewaar hem voor die blinde klip.

't KOOR.

'T KOOR.

T O O N.

Uit KLORIS EN ROOSJE.

Al wie niet meugen.

I.

Eeuwige Vader,
Eeuwige Vader,
Die 't Aartryk verlicht,
En ons te gader,
Met uw aangezicht,

Gezicht; Bis.

Betreed dezen drempel;
Woont in uwen Tempel;
De Poëzy bloeit,

Wen gy ze besproeit, Bis. .

Met levendig Water uit Pégasus Bronne,

De Vrucht,

De Vrucht,

Kweekt op, door uw koest'rende Zontie,

De Vrucht,

Kweekt op, door uw koest'rende Zonne.

Wy

2.

Wy u bedanken,
 Wy u bedanken,
 Met Stemmen, en Snaar,
 En zuiv're klanken,
 In dit JUBEL Jaar,
 Dit Jaar. Bis.

Wyl gy, door 't besproeyen,
 Hebt lieff'lyk doen bloeyen,
 Uw' edelen hof,
 Met glory, en lof, Bis.
 En hebt hem bestendig doen blyven in wezen,
 De kunst,
 De kunst,
 Is hoger in luister gerezen,
 De kunst,
 Is hoger in luister gerezen.

3.

Ouden, en Wezen,
 Ouden, en Wezen,
 U smecken om gunst,
 Datge, als voordezen,
 Weêr beschermt de kunst,
 De kunst. Bis.
 Datze

Datze aanwasfe in luifter,
En licht geeve in 't duifter
Verftant, en de waan,

Ter zyde doet ftaan: Bis.

Dan speelen uw Zoonen op jarige tyden,

Het Feest,

Het Feest,

En zullen zich met u verblyden,

Het Feest,

En zullen zich met u verblyden.

Das ist die Auffrichte Schickung
Dare zuwille in luffen
In die grove in die duffen
Lebent, an die wunden
Der eyde dort luffen
Das luffen in Xanten op jure eyde
Der luffen
Der luffen
Der luffen sich mit a vorduffen
Der luffen
Der luffen sich mit a vorduffen

29559

